

Kyoko Nakahara har utbildat sig på Kawashima Textile School. Hon har utvecklat en egen teknik med reservagefärgning.

KULTURER VÄVS SAMMAN

KYOKO NAKAHARA OCH IKUMI OTAKI HAR STUDERAT VÄVNING BÅDE I JAPAN OCH SVERIGE. KYOKO HAR JUST BOSATT SIG I SVERIGE OCH SATSAR PÅ VÄVNING. IKUMI BOR I JAPAN EFTER FLERA ÅRS VÄVSTUDIER I DALARNA OCH LEVER NU SOM VÄVARE.

VI TRÄFFAR KYOKO NAKAHARA i Handarbetets Vänners ateljé på Djurgården i Stockholm. Under sin nära ett år långa praktik har Kyoko både vävt och broderat i ateljén. I en vävstol sitter en påbörjad rya med inspiration från arkiven. Hon gillar de färgskalorna som finns i tidigare verk skapade i ateljén och använder dem till ”sina egna” kompositioner (bild sidan 3).

Till HV:s butik, som ligger i samma hus, i gatuplan, har hon broderat modeller formgivna av Edna Martin, även de ur arkiven. Nu säljs broderikit för den som vill brodera själv.

I oktober reste Kyoko tillbaka till Japan för att ansöka om uppehållstillstånd som hon nu har fått. Hon vill flytta hit permanent, hon har sin sambo här i Sverige och vill fortsätta med sin vävning.

FRÅN ATT KYOKO var 13 år tills hon blev 20 år gick hon på *Jiyu Gakuen – the progressive Freedom School* – (ritad av Frank Lloyd Wright 1921). Skolbyggnaderna ligger i en vacker park. Utbildningen innehöll många kreativa ämnen och de tre sista åren fick hon väva. Efter skolan sökte hon direkt till Kawashima Textile School i Kyoto.

KYOKOS FÖRSTA MÖTE med Sverige var 2012 då hon var här som utbytesstudent från

Kawashima. Där hade hon träffat utbytesstudenter från Finland, Storbritannien, USA och Sverige. Hon intervjuade och kollade upp skolorna de kom från. Valet föll på Sverige och Handarbetets Vänners skola. Anledningen var att här finns mest vävning. När hon kom hit visste hon ingenting om Sverige och utbildningskulturen här.

– Här är det friare, mycket är upp till dig själv, vilket kanske var lite förvirrande i början. Jag var van vid att få klara direktiv, här är det mer diskussioner. Nu tycker jag det är bra, jag har börjat förstå koderna. En mycket positiv sak var att jag fick fråga så ofta jag behövde, för mig som inte kunde ett ord svenska var det bra.

När hon efter fyra månaders praktik reste tillbaka till Japan slutförde hon sina textilstudier och började väva för utställningar och försäljning. Bland annat deltog hon i en samlingsutställning med deltagare från både Sverige och Japan.

EN VIKTIG PERSON när det gällde att komma in i det svenska språket och se sig om i Sverige var textilkonstnären Agneta Flock. Kyoko träffade Agneta i Japan och fick genom henne även kontakt med en person på Svenska ambassaden som hjälpte Kyoko med det svenska språket.

NATUREN är en viktig inspirationskälla för Kyoko och träden i skolans park har blivit en viktig del i flera av hennes vävda bilder. Bildvävarna är skapade i en teknik som hon utvecklade redan på Kawashima. Färgfält flyter in i varandra, likt akvarell. För att åstadkomma effekten färgar hon in flera varpar i olika omgångar. Reservagen görs genom att knyta om med plastpåsar. Den svagaste färgen infärgas först, därefter färgas mörkare färgtoner i 3–4 infärgningar. Bilden följer en skiss som målas med akvarell i mindre skala. Bindningen är en kombination av tuskaft och panama 4/4. I Sverige skulle vi i vissa kombinationer kalla den rosettväv. På japanska finns ingen term, ord och termer används inte på samma sätt som i Sverige. Inslaget syns lika mycket som varpen vilket ger ett stort utrymme att påverka slutresultatet med inslagen. Kvaliteten är utmärkt att brodera på berättar Kyoko. Det broderade trädet är sytt med mohairgarn. Förebilden är just ett träd utanför fönstret i hennes inackorderingsrum på Jiyu Gakuen. Tekniken med att färga in varpen på detta sätt har använts i andra bildvävar, flera av dem har visats på utställningar och sålts.

Nu när hon är tillbaka i Sverige och håller på att etablera sig här, är detta en av teknikerna hon vill utveckla vidare.

kyoko-nakahara.com

Ikumi Otaki

Väv, Otsuka textile design school i Tokyo, Japan, 2009–2011.
Väv, Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk i Insjön, 2011–2014.
Gesällbrev i Handvävaryrket, 2014
Jobbar som handväverska i Japan.

Ikumi Otakis gesällprov i dubbelväv.

Handdukar i lin. Tuskaft. Inspiration från japanska årstider. Fyra gånger per år (vår, sommar, höst, vinter) väver Ikumi rutiga handdukar till en butik i Kyoto. Handdukarna på bilden är inspirerade av hösten.

Underlägg till en ryokan i Yamagata. Rosengång i många variationer. Blått färgades med indigo, gult med Kihada (Amur Cork Tree) från Yamagata.

VI SITTER OCH FIKAR tillsammans med Ikumi Otaki och hennes pojkvän Tomo Kaneko på ett café utanför Sagae i Japan. Vi har just besökt ett benibanamuseum vilket vi skrev om i VÄV 4/17. Tomo och Ikumi lotsade oss rätt i geografien och språket. Nu sitter vi framför fyra koppar kaffe. Ikumi ler åt minnet av alla fikastunder i Sverige.

Första gången vi träffades var i Stockholm när Ikumi fick sitt gesällbrev. Hon var den första gesällen i handvävning på Sätergläntan där hon studerade vävning i tre år. Gesällprovet var tre dubbelvävar helt i ullgarn infärgat med dubbelikat. Ullens naturliga vita blandades med blått, färgat med indigo, gult, färgat med svenska björklöv och rött färgat med krapp och koschenill. Hon fick även Stora silvermedaljen för sina tre vävar.

Det har gått drygt tre år sedan dess. När vi nu träffas har Ikumi flyttat tillbaka till Japan, och lever som vävare på heltid. Hon väver på beställning och har utställningar. Det går mycket bra. Det hon fick med sig från sina år i Sverige är bindningslära och kunskap om fler material, som linet. I Japan hade hon inte fått möjlighet att väva med lin, det var helt nytt för henne. Nu väver hon med tunt lin i varpen och varierar inslaget. Ibland blir det silke, det är en fin kombination som ger ett vackert fall.

Här i Japan får hon ofta kommentaren att hennes vävar ser skandinaviska ut.

– Kanske är det för att jag har en färgskala som känns skandinavisk och att jag väver med material som lin och ull. Sedan tycker jag om att väva handdukar och bruksvävar och det är nog ganska typiskt för den skandinaviska vävtraditionen.

Dräll, är en av favoritteknikerna. Den kom hon i kontakt med först under sina vävstudier på Sätergläntan. I sin tidigare vävutbildning i Tokyo hade hon mest vävt tuskaft och kypert.

– Drällen är rolig, där kan man verkligen leka med varp och inslag och skapa fina färgkombinationer.

När hon formger en väv börjar hon med varpen, sedan sker mycket under vävningen. I en och samma varp kan en hel kollektion växa fram. Hon visar ett antal sjalar vävda i dräll, alla olika. En rutig handdukskollektion har en mängd olika färgställningar.

Många av garnerna, som silke, kashmir

Tomo Kaneko och Ikumi Otaki
med Ikumis silkesjalar vävda i dubbelväv.

och ull köper hon från japanska spinnerier, linet köper hon från Sverige.

De flesta kulörta garnerna färgar hon in själv med färgämnen från naturen. Hon visar en bok med en mängd naturliga färgämnen. I kapitlet om röda färger finner vi bland många andra, benibana och en fin rosa färg från körsbärsträdets bark innan blomning.

Ikumi har med sig en sja som hon har vävt av silke infärgat med benibana. Hon har färgat både gult (som sedan överfärgats med rosa) och rosa. Det är sedan blandat med indigoinfärgat garn till en rutig väv.

Indigofärgade garner återkommer i många av hennes vävar. Det är en tacksam färg att färga med. Den fungerar på de flesta material och har bra färgäkthet. Samma indigobad ger flera färgbåd. Och man kan lätt få olika blå toner beroende på garnets ursprungliga vitthet;

”Kanske är det för att jag har en färgskala som känns skandinavisk och att jag väver med material som lin och ull. Sedan tycker jag om att väva handdukar och bruksvävar och det är nog ganska typiskt för den skandinaviska vävtraditionen.”

ett lite gulaktigt silke får en grön ton och ett vitare blekt lin kan få en blåare ton.

Hemma hos Ikumi står två spinnrockar med vilka hon spinner sitt eget lingarn, en kunskap hon fick med sig från Sätergläntan.

Som bevis på sin skicklighet fick hon motta *Hilda Tillqvists Linvävarstipendium* då hon var kvar i Sverige. Hon visar en rutig väv med handspunnet lingarn, både oblekt och indigofärgat, vävd i tuskaft. Väven finns med i vår bok *Tuskaft*. Tekniken tuskaft finns rikt representerad i den japanska vävtraditionen.

– Det är en teknik där man kan experimentera mycket med varp och inslag, olika material och färger. Tuskaften, den finns alltid där.

Ytterligare en teknik som hon ofta använder är dubbelväv. Den har funnits med ända från att hon gjorde sitt gesällprov. Hon gillar de ”rena” ytorna som bildas av de båda lagren.

Ikumis företag heter *Itori*, på japanska är ito=tråd, ori=vävning. Trådar som skapar en väv, men även trådar från olika världar som vävs samman till en väv.

itori-vav.com